

Ministerie van Justitie en Veiligheid
Prof.mr.dr.F.B.J. Grapperhaus
Postbus 20301
2500 EH 'S-GRAVENHAGE

Datum
29 maart 2018
Ons kenmerk
TLD/U201800184
Uw kenmerk
2197278
Telefoon

Onderwerp

consultatie concept wetsvoorstel "Uniform experiment gesloten coffeeshopketen"

Geachte heer Grapperhaus,

Aanleiding: korte voorgeschiedenis

Op 8 februari jongstleden heeft u, mede namens de minister voor Medische Zorg het concept wetsvoorstel "Uniform experiment gesloten coffeeshopketen" gestuurd. Bij dit wetsvoorstel heeft u een onafhankelijke adviescommissie ingesteld die binnen drie maanden advies gaat uitbrengen over de meer specifieke invulling van dit experiment.

Op 9 maart jongstleden heeft u de adviesvragen aan de Onafhankelijke Commissie Experiment Gesloten Coffeeshopketen openbaar gemaakt. U heeft ons gevraagd om een advies naar u toe te sturen over de invulling van het wetsvoorstel zoals dat er nu ligt. Hierbij voldoen wij graag aan uw verzoek.

Onze reactie op hoofdlijnen

De VNG heeft al eerder aangegeven positief te zijn over het voornemen om experimenten mogelijk te maken voor het gedoogd telen van cannabis. De conclusie van het rapport "Het failliet van het gedogen" is door de algemene ledenvergadering van de VNG met overweldigende steun omarmd. Gemeenten bepleiten een cannabisbeleid waarin het volksgezondheidsbelang centraal staat binnen een systeem van wetgeving dat de productie en verkoop onder strikte voorwaarden toestaat. Met dit wetsvoorstel constateren wij dat het belang van de volksgezondheid prominent op de agenda staat, en daar zijn we blij mee.

Het belang van de volksgezondheid geeft de overheid de meeste legitimiteit en biedt de beste perspectieven om waar nodig een rem te zetten op de normalisering van het cannabisgebruik, het

ontmoedigen van gebruik onder de 18 jaar en het zoveel mogelijk voorkomen van gezondheidsschade bij volwassen gebruikers. Er is echter gereede twijfel of dit voorstel in deze vorm ook specifieke antwoorden kan gaan geven op (het meten van effecten op) de onderdelen "overlast en tegengaan georganiseerde criminaliteit".

Tenslotte zijn we blij met de voortvarendheid waarmee het wetgevingstraject is gestart! Hiermee wordt tegemoet gekomen aan de wens van ruim 90% van de gemeenten om toe te werken naar een herziening van het huidige cannabisbeleid.

In deze brief reageren we alleen op hoofdlijnen op het wetsvoorstel, waarbij we ingaan op algemene randvoorwaarden die nodig zijn voor de experimenten. Op grond van input van onze leden geven we u een aantal aandachtspunten mee voor de nadere uitwerking met als gezamenlijk doel om *haalbare* en *uitvoerbare* experimenten te krijgen. Voor ons zouden deze punten aan bod moeten komen in het nadere uitwerkingstraject met de onafhankelijke adviescommissie.

Aandachtspunten voor nadere uitwerking

De eerste stap is het bepalen van de randvoorwaarden waaronder telers, exploitanten en consumenten verleid kunnen worden om de gereguleerde cannabis te telen, distribueren en te gebruiken. Daarbij moet in het achterhoofd gehouden worden dat de georganiseerde misdaad er belang bij heeft om experimenten te laten mislukken. De VNG constateert dat voor de randvoorwaarden nadere verduidelijking en uitwerking noodzakelijk is op de volgende punten:

1. Het verkoopmodel

Het wetsvoorstel zou meer moeten benadrukken dat de inhoudelijke ambities en doelen van een experiment leidend zijn bij het bepalen van het verkoopmodel. De huidige wettekst lijkt sterk uit te gaan van een werkelijkheid met alleen traditionele commerciële coffeeshops. Het wetsvoorstel lijkt daarbij een definitie van coffeeshop te hanteren die onduidelijk en zeer beperkt is, want ze sluit niet goed aan op de huidige situatie. De bestaande lokale praktijk kent een grotere variatie aan modellen die ook betrokken moeten worden. De kans van slagen van een lokaal experiment kan baat hebben bij bijvoorbeeld afspraken over schaal, verkoop via afhaal of gebruik ter plekke. Het geeft meer mogelijkheden voor preventie en het signaleren van probleemgebruik. De juridische en beleidsmatige kaders van het coffeeshopbeleid die zich de afgelopen jaren hebben ontwikkeld bieden daarvoor ook de ruimte. Deze experimenten zijn dien bij uitstek een mogelijkheid om andere vormen van distributie en verkoop te testen, die gelegenheid moet benut worden.

2. Het betrekken van gebruikers en coffeeshophouders

Afgaande op eerste reacties van coffeeshophouders is het van groot belang dat te kiezen telers komen met producten die de toetssteen vanuit volksgezondheid en controleerbare bereiding kunnen doorstaan, maar die ook aansluiten bij behoeften van klanten. Voor de kans van slagen van de lokale experimenten is het noodzakelijk om vooraf gebruikers en coffeeshophouders goed te betrekken in de soorten cannabis die er in de experimenten aangeboden gaat worden. Er moet worden voorkomen dat het aanbod van cannabis niet aansluit op de vraag als het gaat om kwantiteit en kwaliteit (variëteit, prijs).

Een nulmeting aan het begin van de experimenten is noodzakelijk. Niet duidelijk is hoe hierin voorzien gaat worden.

3. Einde na experimentfase

Het in het wetsvoorstel opgenomen abrupte einde (=afbouw) van de experimenten na vier jaar is een serieuze belemmering voor telers, coffeeshops en gemeenten om deel te nemen. Het klinkt voor ons als erg resoluut. Wij vragen u dit te heroverwegen. Er zou ruimte voor gemeenten moeten zijn om het experiment te verlengen, dan wel in te voeren als er uit de evaluatie positieve effecten te meten zijn, bijvoorbeeld voor de volksgezondheid of veiligheid.

Bedrijven moeten investeren en hebben zeker de eerste jaren te maken met aanloopverliezen. Een businesscase voor het telen van wiet is oninteressant met een definitief einde. Een abrupt einde na vier jaar betekent per definitie weer illegaliteit met betrekking tot de toelevering van wiet.

Ook kan het (gedeeltelijk) verbreken van banden met de huidige leverancier ten faveure van een gereguleerde teler riskant zijn voor de betreffende exploitant. Gezien het bovenstaande adviseren wij om in de fasering van het wetsvoorstel op te nemen dat eerst besluitvorming plaatsvindt op grond van de resultaten van de experimenten. Pas dan zal immers duidelijk zijn wat de vervolgstappen moeten zijn. Daarna zal de besluitvorming moeten plaatsvinden over de afronding van de experimentfase.

4. Deelname van coffeeshops aan experiment

In de adviesvragen aan de onafhankelijke adviescommissie heeft u als voorwaarde gesteld dat alle coffeeshops in een gemeente moeten deelnemen. Voor gemeenten is het echter lang niet altijd wenselijk alle coffeeshops op voorhand mee te willen laten doen aan het experiment. Zij willen ruimte om dat zelf te kunnen bepalen.

Tegelijkertijd zal het überhaupt voor gemeenten die veel coffeeshops hebben een grote opgave zijn deelname af te dwingen. Voor een enkele gemeente met zeer veel coffeeshops zelfs onuitvoerbaar in verband met de korte voorbereidingstijd voor het experiment.

Het wetsvoorstel geeft gemeenten overigens geen duidelijk op welke manier dit kan worden afgedwongen, of een grondslag om coffeeshop die niet willen deelnemen te sluiten.

5. Opzet experimenten in relatie tot de te meten uitkomsten en effecten

Gemeenten erkennen het belang van uniformiteit in experimenten op de doelen, uitgangspunten, monitoring en evaluatie. De omvang en geografische ligging van de gemeente, het aantal coffeeshops versus het aantal gebruikers en specifieke lokale beleidsaccenten binnen gemeente maken ruimte voor verschil in de uitvoering noodzakelijk. Daarnaast moet er de ruimte zijn om tot aanpassing of bijsturing over te gaan als tussentijdse resultaten of effecten (bijvoorbeeld verplaatsingseffecten) daartoe aanleiding geven.

6. Representatie van deelnemers m.b.t. de verschillende verschijningsvormen van cannabisproblematiek in Nederland.

We missen de rationaliteit achter de gekozen schaal van de experimenten, het kleine aantal gemeenten dat mag deelnemen. Experimenten die te beperkt van omvang zijn zullen ook maar beperkt leiden tot kennis en inzichten op het gebied van het terugdringen van de illegale teelt en daarmee gepaard gaande overlast en criminaliteit, en niet tot inzichten over de aanpak van de georganiseerde criminaliteit achter de cannabisproductie en -handel en de ondermijning als gevolg daarvan. Bij het bepalen waar de experimenten worden uitgevoerd, moet worden gekeken naar de lokale problematiek (spreiding, grensgebieden etc.).

We betreuren de keuze van het kabinet om alleen (middel)grote gemeenten in aanmerking te laten komen, omdat hiermee een belangrijk deel van het lokale veld wordt uitgesloten. We brengen verder onder de aandacht dat de lokale cannabisproblematiek het nodig kan maken dat ook omliggende gemeenten worden betrokken, omdat een lokaal experiment regionale effecten kan hebben.

7. Kennis en ervaring van telers en kennisinstellingen

Dit wetsvoorstel is puur bedoeld voor experimenten binnen Nederland. We dienen ons er van bewust te zijn dat daar ook in het buitenland ontwikkelingen gaande zijn die van invloed zijn. In ons land is inmiddels een groot cluster van agrotechnologische ondernemingen en kennisinstellingen ontstaan vanwege veranderingen in beleid in andere landen (Canada, Verenigde Staten, Uruguay, Denemarken). Er ontwikkelt zich een robuuste, professionele, legale, economische infrastructuur die de potentie heeft om op een kwalitatief verantwoorde en gecontroleerde manier producten te telen en te distribueren.

Conclusie

Met deze brief geven wij u graag ons advies aan. Die impliceert enthousiasme met de nodige aandachtspunten voor nadere uitwerking. We gaan er vanuit dat u ook in het vervolgproces voor de totstandkoming van de Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB) gebruik maakt van onze kennis, expertise en netwerken. Om zo in gezamenlijkheid met de onafhankelijke adviescommissie en het Rijk gedegen en haalbare experimenten op te zetten die bijdragen aan de beleidsdoelen.

Met vriendelijke groet,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

J. Kriens
Algemeen directeur